

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział pierwszy	
Konstytucyjne pojęcie pracy.....	25
I. Praca i jej znaczenie w naukach społecznych i ekonomicznych.....	27
1. Perspektywa filozoficzna.....	27
2. Perspektywa ekonomiczna	33
3. Perspektywa socjologiczna	38
II. Praca (zatrudnienie), pracownik i pracodawca w ustawowym prawie pracy.....	40
III. Praca jako pojęcie konstytucyjne.....	47
1. Doktryna prawa konstytucyjnego	47
2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.....	57
IV. Praca (zatrudnienie), pracownik i pracodawca w prawie Unii Europejskiej oraz w prawie wybranych państw członkowskich UE.....	63
1. Prawo Unii Europejskiej	63
2. Prawo wybranych państw członkowskich UE.....	71
V. Praca (zatrudnienie), pracownik i pracodawca w prawie międzynarodowym oraz w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	77
VI. Konstytucyjny stosunek pracy – postulowany sposób rozumienia	85
1. Podstawowe założenia interpretacyjne	85

2. Element zależności ekonomicznej	95
3. Podmiotowy i przedmiotowy zakres konstytucyjnego stosunku pracy	99
VII. Praca i pokrewne pojęcia konstytucyjne	110
1. Zawód (zawód zaufania publicznego, wolny zawód)	110
2. Służba publiczna (służba cywilna)	119
VIII. Konkluzje	123

Rozdział drugi

Konstytucyjna ochrona pracy	127
I. Ochrona pracy a konstytucyjny model gospodarczy.....	129
1. Ochrona pracy w warunkach społecznej gospodarki rynkowej	129
2. Solidarność, dialog i współpraca partnerów społecznych	136
II. Ochrona pracy w świetle postanowień art. 24 Konstytucji	143
1. Przedmiot i treść ochrony oraz adresaci obowiązków ochronnych	143
2. Publiczne prawo podmiotowe do ochrony pracy ...	154
3. Ochrona pracy jako przesłanka ingerencji w prawa i wolności konstytucyjne	158
III. Konstytucyjna ochrona trwałości zatrudnienia	162
1. Ogólna ochrona trwałości zatrudnienia	162
2. Szczególna ochrona trwałości zatrudnienia	168
3. Trwałość zatrudnienia a przekształcanie i wygaszanie stosunków pracy <i>ex lege</i>	171
4. Podmiotowe gwarancje trwałości zatrudnienia	176
IV. Publiczny nadzór nad warunkami wykonywania pracy	181
V. Wolność umów w konstytucyjnym reżimie ochrony pracy	186
1. Publiczna ingerencja w swobodę kontraktowania ..	186
2. Publiczno-prywatny charakter relacji pracowniczej	193
VI. Konkluzje	202

Rozdział trzeci

Praca w kontekście aksjologii konstytucyjnej	209
I. Wolność tworzenia i działania związków zawodowych i organizacji pracodawców jako zasada ustroju.....	210
II. Konstytucyjna dyrektywa prowadzenia polityki pełnego i produktywnego zatrudnienia	220
1. Pełne i produktywne zatrudnienie jako norma programowa.....	220
2. Normatywny charakter pełnej produktywizacji zatrudnienia.....	224
3. Pełne i produktywne zatrudnienie a publiczne prawa podmiotowe.....	232
III. Bezpieczeństwo prawne oraz zaufanie jednostki do państwa i prawa jako konstytucyjne podstawy prawa pracy.....	236
IV. Sprawiedliwość społeczna w procesie świadczenia pracy.....	239
V. Godnościowy charakter pracy w ujęciu konstytucyjnym.....	245
1. Obowiązek poszanowania godności podmiotów relacji pracowniczej.....	245
2. Prywatność i autonomia informacyjna w stosunkach pracy.....	255
3. Wolność sumienia i wyznania oraz wolność wypowiedzi w miejscu pracy.....	267
VI. Konstytucyjna równość i zakaz dyskryminacji w relacjach pracowniczych.....	270
1. Treść zasady równości i jej znaczenie dla społecznego zjawiska pracy	270
2. Zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu z jakiegokolwiek przyczyny	279
3. Horyzontalny efekt konstytucyjnej równości w relacjach pracowniczych	283
4. Dopuszczalne konstytucyjnie kryteria różnicowania związane z osobą pracownika	286
5. Dopuszczalne konstytucyjnie kryteria różnicowania związane z osobą pracodawcy	290

6. Dopuszczalne konstytucyjnie kryteria różnicowania związane z formą i specyfiką zatrudnienia	293
7. Dyferencjacja praw i obowiązków pracowników służb państwowych.....	300
8. Konstytucyjna równość a ingerowanie w stosunek pracy <i>ex lege</i>	302
9. Równość kobiet i mężczyzn w sferze pracowniczej oraz zakaz dyskryminacji ze względu na płeć	304
VII. Prawo do sądu oraz konstytucyjny model władzy sądowniczej a sprawy z zakresu prawa pracy.....	310
VIII. Konstytucyjny model ochrony rodzicielstwa w prawie pracy.....	320
IX. Konstytucyjna ochrona aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	324
X. Konkluzje	329

Rozdział czwarty

Konstytucyjna ochrona indywidualnych praw

pracowniczych	337
I. Wolność pracy	337
1. Prawo do pracy czy wolność pracy?	337
2. Negatywny i pozytywny aspekt konstytucyjnej wolności pracy	346
3. Wyjątek a ograniczenie wolności pracy.....	352
4. Obowiązek pracy.....	359
5. Zakaz stałego zatrudniania dzieci do lat 16 jako konstytucyjne ograniczenie wolności pracy	362
II. Natura konstytucyjnych praw socjalnych	365
1. Szeroki zakres swobody ustawodawcy i brak roszczeniowego charakteru praw socjalnych.....	366
2. Podmiotowy charakter konstytucyjnych praw pracowniczych i ich minimalna treść w orzecznictwie i doktrynie	369
3. Programowy charakter konstytucyjnych praw pracowniczych w orzecznictwie i doktrynie.....	374

4.	Prawa pracownicze jako egzekwowalne prawa podmiotowe jednostek o ustalonej konstytucyjnej treści.....	378
III.	Wynagrodzenie za pracę.....	386
1.	Wynagrodzenie za pracę w rozumieniu konstytucyjnym.....	386
2.	Dochód z wynagrodzenia jako konstytucyjne prawo majątkowe.....	389
3.	Konstytucyjne dyrektywy w zakresie wysokości wynagrodzenia	390
4.	Godziwość (sprawiedliwość) wynagrodzenia jako założenie o randze konstytucyjnej?.....	394
5.	Konstytucyjna dopuszczalność określania maksymalnego wynagrodzenia za pracę.....	398
6.	Zasada godziwego (sprawiedliwego) wynagrodzenia minimalnego	401
7.	Godziwe (sprawiedliwe) wynagrodzenie minimalne jako konstytucyjne prawo podmiotowe	406
8.	Różnicowanie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.....	409
IV.	Konstytucyjne gwarancje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.....	411
V.	Konstytucyjne prawo pracownika do wypoczynku	418
1.	Uwarunkowania oraz zakres uprawnień związanych z wypoczynkiem.....	418
2.	Konstytucyjne prawo do dni wolnych od pracy.....	424
3.	Konstytucyjny nakaz traktowania niedzieli i święta jako dnia wolnego od pracy	426
4.	Konstytucyjne prawo podmiotowe do dni wolnych od pracy	430
5.	Konstytucyjne gwarancje corocznego i płatnego urlopu.....	432
6.	Maksymalne normy czasu pracy oraz wynikające z nich gwarancje pracownicze.....	434
VI.	Konkluzje	439

Rozdział piąty

Konstytucyjna ochrona wolności związkowych.....	445
I. Pojęcie i natura konstytucyjnych wolności związkowych.....	445
II. Wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców.....	449
1. Podmiotowy aspekt wolności zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców	449
2. Pozytywny i negatywny wymiar wolności zrzeszania się.....	455
3. Legitymacja związku zawodowego i organizacji pracodawców do inicjowania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.....	460
III. Prawo do rokowań oraz zawierania układów zbiorowych pracy	465
1. Adresaci oraz zakres podmiotowy	465
2. Treść konstytucyjnego prawa do rokowań.....	470
3. Treść konstytucyjnego prawa do zawierania układów zbiorowych pracy i innych porozumień...	472
4. Charakter prawny układów zbiorowych pracy i innych porozumień	478
IV. Konstytucyjne prawo do strajku oraz innych form protestu.....	487
1. Pojęcie strajku oraz innej formy protestu.....	487
2. Konstytucyjna natura akcji strajkowych.....	488
3. Zbiorowy i indywidualny wymiar prawa do strajku ...	491
4. Konstytucyjne prawo do lokautu?	493
V. Ograniczenia w korzystaniu z konstytucyjnych wolności związkowych	495
1. Wymóg respektowania standardu międzynarodowego.....	495
2. Konstytucyjny test dopuszczalności ograniczeń praw związkowych.....	500
3. Specyficzne warunki ograniczania prawa do strajku.....	503
VI. Konkluzje	504

Zakończenie.....	511
Wykaz literatury i źródeł.....	519